

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 4/2020-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. januára 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, 2 a 3 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 4 Nt 14/2014 z 19. septembra 2018, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7 Tos 101/2018 z 22. novembra 2018, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .
2. Žiadosti [REDACTED] o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. marca 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, 2 a 3 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 4 Nt 14/2014 z 19. septembra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“), ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 Tos 101/2018 z 22. novembra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“), ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Ústavná sťažnosť bola doplnená podaniami sťažovateľa doručeným ústavnému súdu 2. augusta 2019 a 28. októbra 2019.

2. Vec sťažovateľa bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi a v zmysle čl. II bodov 3 a 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 bola predbežne prejednaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu) a sudcovia Rastislav Kaššák a Miloš Maďar.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal okresnému súdu návrh, ktorým sa domáhal povolenia obnovy konania v trestnej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 3 T 6/97, ktorá bola právoplatne skončená rozsudkom

z 13. februára 1997, a trestnej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 5 T 142/97, ktorá bola právoplatne skončená rozsudkom z 10. marca 1998. Okresný súd rozhodol napadnutým uznesením tak, že návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania zamietol, pretože nezistil podmienky obnovy konania podľa § 394 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“).

4. Sťažovateľ podal proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažnosť, ktorá bola napadnutým uznesením krajského súdu zamietnutá.

5. Sťažovateľ tvrdí, že on pôvodne takýto návrh nepodal, avšak zároveň dopĺňa, že na výzvu okresného súdu oznámil, že na jeho podaní trvá.

6. Sťažovateľ pred ústavným súdom poukazuje na skutočnosť, že v jeho veci rozhodoval zaujatý sudca, keď [REDAKOVANÉ] rozhodoval najskôr o uznaní cudzieho rozhodnutia (rozsudok krajského súdu sp. zn. Ntc 4/06 z 3. apríla 2006), ako aj o návrhu na povolenie obnovy konania (napadnuté uznesenie krajského súdu).

7. Sťažovateľ považuje za novú skutočnosť pre účel povolenia obnovy konania to, že „*krajský súd nepostupoval v súlade s § 517 ods. 2 a nerešpektoval ani ustanovenia § 36 a 39 ods. 1 Tr. zák. účinného do 31.12.2005 a teda, že vôbec uznal pôvodný trest z rozsudkov Českej republiky*“. To znamená, že v zmysle § 39 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov mu mohol byť uložený celkový maximálny trest 15 rokov, čo všeobecné súdy nerešpektovali, keď uznali cudzie rozhodnutie, a tým jeho trest prekročil zákonnú 15-ročnú hranicu.

8. Na základe skutočností uvedených v ústavnej sťažnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, 2 a 3 a čl. 49 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a napadnutým uznesením krajského súdu, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, zrušil napadnuté uznesenia a vec vrátil

okresnému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľ sa domáha aj priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume 200 000 €.

9. Sťažovateľ taktiež požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

12. Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

13. Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

14. Podľa čl. 49 ústavy len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

16. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

17. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

18. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

19. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je okrem iného posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným

právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým uznesením okresného súdu, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

20. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základných práv a slobôd poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a ústavný súd až subsidiárne.

21. Z princípu subsidiarity vyplýva, že ústavný súd poskytuje ochranu základným právam a slobodám iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri skúmaní podmienok konania o sťažnosti riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je ochrana základných práv a slobôd poskytovaná ústavným súdom prostredníctvom ústavou a zákonom o ústavnom súde upraveného konania o sťažnosti subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak o tejto ochrane nerozhodujú všeobecné súdy (II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť (I. ÚS 20/02, III. ÚS 152/03).

22. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ využil svoje právo podať proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, ako aj postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, sťažnosť, o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu

rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa v danom prípade nepripúšťa možnosť ústavného súdu rozhodovať o napadnutom uznesení okresného súdu a postupe, ktorý predchádzal jeho vydaniu, keďže predmetná sťažnosť predstavuje účinný opravný prostriedok ochrany práv sťažovateľa. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

III.2 K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením krajského súdu, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

23. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že uznaním cudzieho rozhodnutia mu bol uložený trest nad vtedy maximálnu zákonom stanovenú 15-ročnú hranicu (1) a že v jeho veci rozhodoval zaujatý sudca, keď ten istý sudca rozhodoval jednak o uznaní cudzieho rozhodnutia, ako aj o návrhu na povolenie obnovy konania (2).

24. Ústavný súd pre účely posúdenia opodstatnenosti ústavnej sťažnosti preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu a aj napadnuté uznesenie okresného súdu, a to s poukazom na ustálený právny názor, podľa ktorého rozhodnutie súdu prvého a druhého stupňa nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 320/2012), pretože prvostupňové a druhostupňové konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového aj druhostupňového), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

25. Okresný súd v napadnutom uznesení k námietke sťažovateľa o výške jemu uloženého trestu uviedol: *«Odsúdený v podstate celým podaným návrhom poukazuje a napáda zákonnosť a správnosť rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. Ntc 4/06 zo dňa 3.4.2006, s čím spája všetky svoje výhrady. Okolnosti uvádzané odsúdeným súvisiace s týmto konaním vrátane celkovej výmery trestov jemu uložených trestov nie sú právne relevantné pre posúdenie rozhodovania o podanom návrhu na obnovu konania,*

pretože nesúvisia so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi v trestných veciach Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 3T 6/97 a Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 5T 142/97, a teda nespĺňajú podmienky na povolenie obnovy v týchto veciach tak, ako to predpokladá ustanovenie § 394 ods. 1 Tr. poriadku. Ešte nad rámec k okolnosti uvádzanej odsúdeným, že mu má byť práve vo veciach tunajšieho súdu uložený jeden súhrnný, resp. úhrnný trest tak, aby mal celkovú výmeru uložených trestov 15 rokov (vrátane uznaného cudzozemského rozsudku) súd dodáva, že ukladanie súhrnného ako aj úhrnného trestu má zákonné podmienky, ktoré v danom prípade jednoznačne nie sú dané a neriadi sa podľa toho, ktorý trest je vykonaný a ktorý nie je. Taktiež s tým súvisiaci návrh na zjednotenie, resp. zmenu trestov a určenie spoločného spôsobu výkonu postupne uložených trestov Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 3T 6/97 a Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 5T 142/97, ktorým sa v postate odsúdený stále domáha uloženia jedného trestu vo všetkých veciach, kde má, resp. mal nariadený výkon trestu (okrem trestných vecí tunajšieho súdu aj trestnej veci Krajského súdu v Košiciach) nemá opodstatnenie v súvislosti s rozhodovaním o povolení obnovy konania, pričom spoločný spôsob výkonu trestov odňatia slobody, ako iný procesný inštitút, mu už bol právoplatne určený uznesením Okresného súdu v ústave Trenčín zo dňa 5.4.2007 sp. zn. 6Nt/23/2007.»

26. Krajský súd, zohľadňujúc námietky sťažovateľa uvedené v jeho sťažnosti proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, sa v napadnutom uznesení s dôvodmi uvedenými okresným súdom v celom rozsahu stotožnil a v podrobnostiach na ne odkázal.

27. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutých uznesení konštatuje, že so sťažovateľom uplatnenou námietkou týkajúcou sa výšky jemu uloženého trestu sa krajský súd, hoci iba odkazom na odôvodnenie napadnutého uznesenia okresného súdu, v okolnostiach tejto veci dostatočným a ústavnoprávne akceptovateľným spôsobom vysporiadal.

28. Ak mal sťažovateľ výhrady k správnosti a zákonnosti rozsudku krajského súdu sp. zn. Ntc 4/06 z 3. apríla 2006 o uznaní cudzieho rozhodnutia, tieto mal uplatniť v opravnom prostriedku smerujúcom proti označenému rozsudku. Návrh na obnovu

konania vo veciach vedených na okresnom súde pod sp. zn. 3 T 6/97 a sp. zn. 5 T 142/97 však takýto opravný prostriedok nepredstavuje, ako na to správne poukázali okresný súd i krajský súd.

29. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa spočívajúcu v tom, že v jeho veci rozhodoval zaujatý sudca, ústavný súd konštatuje, že ak tento sudca rozhodoval o uznaní cudzieho rozhodnutia a neskôr o návrhu na povolenie obnovy konania v iných trestných veciach sťažovateľa, nemôže byť považovaný za sudcu, ktorý vo veci rozhodol v prvom stupni v zmysle § 397 ods. 2 Trestného poriadku.

30. Ani táto námietka sťažovateľa tak nemôže spochybníť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu.

31. Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že časť ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

32. Rovnako bolo potrebné odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú aj časť ústavnej sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, keďže na konanie o návrhu na povolenie obnovy konania sa čl. 6 ods. 1 dohovoru nevzťahuje (III. ÚS 223/2017, IV. ÚS 108/2014, I. ÚS 227/2013), pretože osobu, ktorá bola právoplatne odsúdená a požiada o obnovu konania, už nemožno považovať za osobu „obvinenú z trestného činu“ v zmysle čl. 6 dohovoru (rozhodnutie o prijateľnosti vo veci Franz Fischer proti Rakúsku zo 6. 5. 2003, sťažnosť č. 27569/02).

33. Ústavný súd ako zjavne neopodstatnenú odmietol aj časť ústavnej sťažnosti týkajúcej sa namietaného porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu,

keďže tento článok sa aplikuje na prípady, v ktorých sťažovatelia namietajú ukrátenie na svojich právach rozhodnutím orgánu verejnej správy, nie však súdom v trestnom konaní, ako to je v prípade sťažovateľa.

34. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 3 a čl. 49 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, tejto časti ústavnej sťažnosti chýba akékoľvek, hoci len minimálne odôvodnenie, a preto ju bolo potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nedostatok náležitosti ustanovených zákonom.

35. Sťažovateľ taktiež požiadal ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

36. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

37. Ústavný súd konštatuje, že nemohol vyhovieť žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, pretože už uvedené nedostatky podmienok prijateľnosti ústavnej sťažnosti sú takej povahy, že by ich nebolo možné odstrániť ani potom, ak by ústavný súd ustanovil sťažovateľovi kvalifikovaného právneho zástupcu.

38. Keďže nebol splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovел (bod 2 výroku tohto uznesenia).

39. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v návrhu na rozhodnutie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. januára 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu